

Μήνυμα του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Κ. Γαβρόγλου, για την επέτειο του Πολυτεχνείου

Δεν μπορεί να νοηθεί καλή παιδεία χωρίς δημοκρατία, και δεν μπορεί να νοηθεί δημοκρατία χωρίς ουσιαστική παιδεία. Αυτό είναι το μήνυμα Πολυτεχνείου, την σπουδαιότητα του οποίου μας θυμίζει κάθε επέτειός του. Μας θυμίζει δηλαδή ότι στον τόπο μας οι αγώνες για την παιδεία συνδέθηκαν πολύ γρήγορα με τη διεκδίκηση της δημοκρατίας και της ελευθερίας και ότι τα αγαθά αυτά ποτέ δεν ήταν και ποτέ δεν θα πρέπει να θεωρούνται δεδομένα. Χρειάζονται συνεχή επαγρύπνηση.

Το Πολυτεχνείο έγινε σύμβολο της νεολαίας που εξεγείρεται ενάντια στην καταπίεση και διεκδικεί ένα καλύτερο και δικαιότερο μέλλον. Και έγινε σύμβολο, επειδή αποτελεί την αποκορύφωση μιας σειράς δυναμικών διεκδικήσεων για την παιδεία που σημάδεψαν τον ελληνικό 20^ο αιώνα. Η διεκδίκηση της εκπαίδευσης ως δημοκρατικού αγαθού εντάχθηκε αρκετά νωρίς στο πρόγραμμα των προοδευτικών δυνάμεων του τόπου. Η νεολαία διεκδίκησε το δικαίωμά της για μόρφωση και ελευθερία. Με αιχμή το δικαίωμα στην εκπαίδευση και με σύνθημα το 114, το ακροτελεύτιο άρθρο του συντάγματος που ορίζει ότι η διαφύλαξή του εναπόκειται στον πατριωτισμό των Ελλήνων, οι νέοι και οι νέες των αρχών της δεκαετίας του 1960 ζήτησαν να αλλάξουν ριζικά την παιδεία και την κοινωνία. Ο αγώνας τους στέφθηκε με επιτυχία. Λίγα μόλις χρόνια αργότερα, έπνευσε αέρας δημοκρατικής πνοής στα σχολεία και στα πανεπιστήμια και καθιερώθηκε η δωρεάν παιδεία.

Η δικτατορία, που εγκαθιδρύθηκε από τους συνταγματάρχες τον Απρίλιο του 1967, ανέκοψε βίαια την εξέλιξη αυτή. Ήδη από τα πρώτα χρόνια, τα πιο ανήσυχα πνεύματα της ελληνικής νεολαίας, οι φοιτητές, συγκρότησαν αντιστασιακές ομάδες. Με ατομικές και συλλογικές προσπάθειες, διστακτικά στην αρχή, πιο δυναμικά όσο περνούσαν τα χρόνια, οι νέοι και οι νέες του τόπου διεκδίκησαν με ανιδιοτέλεια και αυταπάρνηση ελευθερία και δημοκρατία. Για αρκετούς το τίμημα του αγώνα ήταν βασανιστήρια και φυλακές.

Το 1973, τον τελευταίο χρόνο της δικτατορίας, στα πανεπιστήμια επικρατούσε συνεχής αναβρασμός. Οι νέοι και οι νέες έθεσαν δυναμικά τα αιτήματά τους για ακαδημαϊκή και κοινωνική ελευθερία, για απαλλαγή από την καταπίεση, για το δικαίωμά τους στην εργασία και τη ζωή. Μπροστά έβαλαν την ίδια τους τη ζωή. Η αρχή έγινε τον Φεβρουάριο με την κατάληψη της Νομικής Σχολής, στην οποία βέβαια πρωτοστάτησαν οι φοιτητές αλλά τη στήριξαν με θέρμη πνευματικοί άνθρωποι και πολίτες. Αυτού του κλίματος κορύφωση ήταν η εξέγερση των φοιτητών του Πολυτεχνείου, που γρήγορα εξελίχθηκε σε παλλαϊκό ξεσηκωμό. Ξεσηκωμός που είχε τραυματίες και νεκρούς, νέα παιδιά που με αυταπάρνηση έδωσαν τη ζωή τους για να απολαμβάνουμε σήμερα την ελευθερία και τη δημοκρατία.

Η εξέγερση του Πολυτεχνείου έγινε σύμβολο του αγώνα και της θυσίας των νέων για δημοκρατική παιδεία και ελευθερία. Πρόκειται για σημαντικό σύμβολο, που ξεπερνά τα όρια της ιστορίας του τόπου και αγκαλιάζει τους νέους και τις νέες σε όλον τον κόσμο που αγωνίζονται για τα αγαθά αυτά. Είναι ένα σύμβολο ζωντανό, που σε κάθε επέτειο επικαιροποιείται το μήνυμά του. Η επέτειος είναι μια δέσμευση απέναντι στο χρέος να

διασφαλίσουν οι επόμενες γενιές ότι η θυσία των νέων που αγωνίστηκαν ενάντια στην καταπίεση της δικτατορίας και διεκδίκησαν παιδεία και δημοκρατία δεν πήγε χαμένη.

Από τότε μέχρι σήμερα έχουν αλλάξει πολλά. Η κληρονομιά του έχει αμφισβητηθεί και αντί για σύμβολο που εμπνέει ενότητα, το Πολυτεχνείο κινδυνεύει να μετατραπεί σε μνήμη που διχάζει. Είναι όμως σημαντικό να μπορέσετε εσείς, οι νέοι και οι νέες, να σταθείτε πάνω από τις δυσκολίες και τις πικρίες που πολλές φορές αλλοιώνουν τον τρόπο που οι μεγαλύτεροι αντιμετωπίζουν το παρελθόν τους. Κουβαλάμε, όλοι εμείς οι μεγαλύτεροι, τις δικές μας ματαιώσεις και προφανώς και τα λάθη μας. Εσείς όμως, που είστε η ελπίδα αυτού του τόπου, είναι σημαντικό να μπορέσετε να κρατήσετε το μήνυμα αυτής της επετείου – την απόφαση και τον αγώνα των παιδιών να αλλάξουν τον κόσμο. Και τον άλλαξαν.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΚΩΝ/ΝΟΣ ΓΑΒΡΟΓΛΟΥ